

بسمه تعالی

فرم طرح درس

مشخصات کلی درس:

عنوان واحد درسی: علوم تشریح سر و گردن	نوع واحد درسی (نظری/عملی): نظری/عملی	تعداد واحد (نظری/عملی): نظری ۱/۲ و عملی ۰/۵
کد درس:	عنوان درس پیش نیاز یا هم نیاز: مقدمات علوم تشریح	زمان برگزاری آموزش (روز - ساعت): یکشنبه ۸-۱۶
محل برگزاری آموزش: کلاس درس و سالن مولاژ و تشریح	تعداد جلسات: ۱۸	سایر:

مشخصات فراگیران:

رشته تحصیلی: پزشکی	مقطع تحصیلی: دکترا	نیمسال تحصیلی: دوم ۱۴۰۳-۱۴۰۴
تعداد فراگیران: ۳۰	گروه آموزشی: پزشکی	دانشکده: پزشکی

مشخصات مدرس / مدرسین:

نام و نام خانوادگی: فاطمه طهماسبی	رشته تحصیلی: علوم تشریح	مقطع تحصیلی: دکترای تخصصی
رتبه علمی: استادیار	گروه آموزشی: علوم پایه	پست الکترونیک: fatemetahmasebi4@yahoo.com
تلفن:	روزهای حضور در گروه: از شنبه تا چهارشنبه	آدرس دفتر: دانشکده علوم پزشکی، گروه علوم تشریح

بسمه تعالی

ضوابط آموزشی:

وظایف و تکالیف دانشجو:	• حضور منظم در کلاس، مطالعه درس در هر جلسه و شرکت در بحث
مقررات و نحوه برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو:	• مطابق با ضوابط آموزشی

شیوه ارزیابی:

روش های ارزیابی:	میزان نمره از ۲۰	نوع آزمون: (شفاهی، کتبی، چندگزینه ای، جورکردنی، صحیح-غلط، تشریحی، پاسخ کوتاه، کامل کردنی)
آزمون پایان ترم	۱۵	کتبی و عملی
کوئیزها و آزمون میان ترم	۵	شفاهی، کتبی، چندگزینه ای، پاسخ کوتاه
تکلیف آموزشی، پروژه تحقیقاتی یا غیره	۱	نمره تکلیف به نمره نهایی دانشجو اضافه خواهد شد.
حضور منظم و فعال در کلاس و شرکت در بحث ها	تاثیر مثبت	

اهداف درس:

بسمه تعالی

هدف کلی درس:					هدف کلی
شماره جلسه	هدف کلی جلسه	اهداف رفتاری	حیطه: (شناختی، نگرشی-عاطفی، روان-حرکتی)	روش تدریس (سخنرانی، بحث، TBL، PBL و ...)	مواد و وسایل آموزشی: (وایت برد، سایت و...)
۱	استخوان جمجمه	دانشجو بتواند: ۱. استخوان‌های جمجمه را نام ببرد. ۲. واژه‌های کرانیوم (نوروکرانیوم و ویسروکرانیوم) را تعریف و تفاوت اسکال و کرانیوم را بیان نماید. ۳. قسمت‌های استخوان فرونتال (پیشانی) را نام برده و جزئیات هر قسمت را بطور کامل شرح دهد. ۴. استخوان اتموئید (پرویزنی) و ویژگی بخش‌های مختلف آن را بطور کامل شرح دهد. ۵. تمام قسمت‌های استخوان اسفنوئید (پروانه‌ای) را بطور کامل نام برده و شرح دهد. ۶. قسمت‌های مختلف استخوان اکسی پیتال (پس‌سری) را نام برده و ویژگی‌های هر قسمت را بیان نماید.	شناختی	سخنرانی	وایت برد، کامپیوتر

بسمه تعالی

۲	استخوان جمجمه	دانشجو بتواند:	شناختی	سخنرانی	وایت برد، کامپیوتر
		۱. قسمت‌های مختلف استخوان‌های تمپورال (گیجگاهی) را نام برده و توصیف کند. ۲. استخوان‌های پاریتال (آهیانه) را توصیف کند. ۳. درزهای بین استخوان‌های جمجمه را نام برده و شرح دهد. ۴. فونتانل‌ها (ملاج‌ها) را توصیف کند. ۵. استخوان‌های صورت را نام ببرد. ۶. اجزا و ویژگی‌های آناتومیک استخوان‌های ماگزایلا را نام برده و شرح دهد. ۷. سینوس‌های ماگزیلاری را توصیف کند.			
۳	استخوان جمجمه	دانشجو بتواند:	شناختی	سخنرانی	وایت برد، کامپیوتر
		۱. استخوان‌های صورت را نام ببرد. ۲. قسمت‌های مختلف استخوان پالاتین (کامی) را توصیف کند. ۳. ویژگی‌های استخوان اینفریور نازال کونکا (شاخک تحتانی بینی) را بیان کند. ۴. ویژگی‌های استخوان لاکریمال (اشکی) را شرح دهد. ۵. استخوان نازال (بینی) را توصیف کند.			

بسمه تعالی

			۶. ویژگی‌های استخوان و مر (تیغه بینی) را بیان کند. ۷. قسمت‌های مختلف استخوان زیگوما (گونه) را شرح دهد. ۸. قسمت‌های مختلف استخوان مندیبل (فک پایینی) را نام برده و توصیف کند. ۹. استخوان هیوئید (لامی) را توصیف کند.		
وایت برد، کامپیوتر	سخنرانی	شناختی	دانشجو بتواند: ۱. نماهای مجمله را (به عنوان یک واحد کل) نام ببرد. ۲. سطوح درون‌سری و برون‌سری نمای بالایی یا سقف (کالواریا) مجمله را توصیف کند. ۳. مشخصات سطوح درون‌سری و برون‌سری قاعده مجمله را توصیف کند. ۴. محدوده حفرات کرانیال قدامی، میانی و خلفی را شرح داده و مشخصات هر کدام از این حفرات را توصیف کند. ۵. نمای جلویی مجمله را شناسایی کرده و نام حفرات موجود در آن را ذکر کند. ۶. محدوده حفره اوربیت (کاسه چشم) را توصیف کرده و استخوان‌های تشکیل‌دهنده جداره‌های آن را نام ببرد.	استخوان مجمله	۴

بسمه تعالی

			۷. محدوده حفره نازال (بینی) را شرح داده و استخوان‌های تشکیل‌دهنده دیواره‌ها و تیغه بینی را نام ببرد. ۸. مشخصات نمای خلفی جمجمه (سطوح درون‌سری و برون‌سری) را توصیف کند. ۹. استخوان‌های نمای طرفی جمجمه را شناسایی کرده و نام حفرات موجود در آن را ذکر کند. ۱۰. محدوده حفرات تمپورال، اینفراتمپورال و تریگوپالاتین را ذکر کرده و استخوان‌های تشکیل‌دهنده جداره‌های آن‌ها را نام ببرد.		
وایت برد، کامپیوتر	سخنرانی	شناختی	دانشجو بتواند: ۱. حدود گردن و نواحی آن را بیان نماید. ۲. حدود مثل‌های گردن و محتویات هر کدام را شرح دهد. ۳. ناحیه استرنوکلیدو ماستوئید را بررسی و محتویات آن را بیان کند. ۴. اتصالات فاسیای گردن را شرح دهد. ۵. مسیر انتشار عفونت‌های گردنی را پیش-بینی نماید. ۶. مسیر و شاخه‌های وریدهای ژوگولار جلویی و خارجی را بیان کند.	گردن	۵

بسمه تعالی

			۷. عضله استرنوکلیدو ماستوئید (محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی، عملکرد و مجاورت) را توضیح دهد. ۸. نحوه تشکیل شبکه عصبی سرویکال (گردنی) را توضیح دهد. ۹. شاخه‌های سطحی شبکه عصبی گردنی را نام ببرد و توصیف کند. ۱۰. شاخه‌های عمقی شبکه عصبی گردنی را نام ببرد و شاخه‌های پیوندی آن را توصیف کند. ۱۱. نحوه تشکیل، محل قرارگیری و محل‌های عصب‌دهی آنسا سرویکال‌یس (قوس گردنی) را توصیف کند. ۱۲. عصب فرنیک و فرنیک فرعی را شرح دهد. ۱۳. غلاف کاروتید (حدود، محتوا و مجاورات) را توضیح دهد. ۱۴. شریان کاروتید مشترک (ابتدا، انتها، مسیر، شاخه‌ها و مجاورات) را شرح دهد. ۱۵. سینوس کاروتید و جسم کاروتید را توصیف کند. ۱۶. شریان کاروتید خارجی (ابتدا، انتها، مسیر، شاخه‌ها و مجاورات) را توضیح دهد.			
۶	گردن	دانشجو بتواند:	۱. محتویات غلاف کاروتید را نام ببرد.	شناختی	سخنرانی	وایت برد، کامپیوتر

بسمه تعالی

			۲. شریان کاروتید داخلی (ابتداء، انتها، مسیر، قسمت‌ها، شاخه‌های هر قسمت و مجاورات) را توضیح دهد. ۳. ورید ژوگولار داخلی (ابتداء، انتها، مسیر، شاخه‌های تشکیل‌دهنده و مجاورات) را توضیح دهد. ۴. عصب واگ (مسیر، شاخه‌ها، نواحی عصب-دهی و مجاورات) را توضیح دهد. ۵. زنجیره سمپاتیک گردنی (ساختمان، الیاف، گانگلیون‌ها و شاخه‌های هر کدام از گانگلیون‌ها) را شرح دهد. ۶. محدوده و محتویات مثلث خلفی گردن را شرح دهد. ۷. عضلات اسکالن قدامی، میانی و خلفی (محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی، عملکرد و مجاورت) را توضیح دهد. ۸. شریان سابکلارین (ابتداء، انتها، مسیر، قسمت‌ها، شاخه‌های هر قسمت و مجاورات) را توضیح دهد.		
وایت برد، کامپیوتر	سخنرانی	شناختی	دانشجو بتواند: ۱. ورید سابکلارین (ابتداء، انتها، مسیر، شاخه‌های تشکیل‌دهنده و مجاورات) را توضیح دهد.	گردن	۷

بسمه تعالی

		۲. نحوه تشکیل شبکه عصبی براکیال (بازویی) را توضیح دهد. ۳. محدوده ناحیه قدامی گردن را شرح دهد. ۴. محدوده و لایه‌های مربوط به ناحیه اینفراهیوئید را توضیح دهد. ۵. عضلات ناحیه اینفراهیوئید (محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی، عملکرد و مجاورت) را شرح دهد. ۶. ناحیه جلوی مهره‌ای و عضلات (محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی عملکرد) آن را توضیح دهد. ۷. محدوده و لایه‌های مربوط به ناحیه سوپراهیوئید را توضیح دهد. ۸. عضلات ناحیه سوپراهیوئید (محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی، عملکرد و مجاورت) را شرح دهد. ۹. گانگلیون ساب مندیبولار (تحت فکی) و الیاف آن را توضیح دهد. ۱۰. عصب هایپوگلو سال (زیربانی) (مسیر، شاخه-ها، نواحی عصب‌دهی و مجاورت) را توصیف کند. ۱۱. محدوده ناحیه خلفی گردن و عضلات (محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی و عملکرد) آن را توضیح دهد.			
۸	صورت	دانشجو بتواند:	شناختی	سخنرانی	واپت برد، کامپیوتر

بسمه تعالی

			۱. حدود صورت و نواحی مربوط به آن را بیان کند. ۲. عضلات پوستی صورت را نام برده و محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی و عملکرد هر یک را توضیح دهد. ۳. محدوده ناحیه پاروتیدوماستوئید را توصیف کرده و عضله مستر (محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی و عملکرد) را شرح دهد. ۴. شاخه‌های مربوط به عصب فیشیال که در غده پاروتید از آن جدا می‌شوند را نام برده و شرح دهد. ۵. شریان تمپورال سطحی و شاخه‌های (محل مبدا و انتها، مسیر و محل خون‌رسانی) آن را شرح دهد. ۶. محدوده حفره اینفراتمپورال و محتویات آن را شرح دهد. ۷. عضلات لترال و مدیال تریگوئید (محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی و عملکرد) را شرح دهد. ۸. شریان ماگزیلاری، قسمت‌ها و شاخه‌های هر قسمت از آن را نام برده و توضیح دهد. ۹. شبکه وریدی تریگوئید را شرح دهد.	
--	--	--	---	--

بسمه تعالی

			۱۰. عصب تریژمینال (سه‌قلو) (مسیر، شاخه‌ها، نواحی عصب‌دهی و مجاورات) را توصیف کند. ۱۱. عصب مندیبولار (مسیر، شاخه‌ها، نواحی عصب‌دهی و مجاورات) را توصیف کند. ۱۲. عصب آلوئولار تحتانی و شاخه‌های آن (مسیر، شاخه‌ها، نواحی عصب‌دهی و مجاورات) را توصیف کند. ۱۳. گانگلیون اوتیک (محل قرارگیری و الیاف) را توضیح دهد.		
وایت برد، کامپیوتر	سخنرانی	شناختی	دانشجو بتواند: ۱. عصب ماگزیلاری (مسیر، قسمت‌ها، شاخه‌ها، نواحی عصب‌دهی و مجاورات) را توصیف کند. ۲. گانگلیون تریگوپالاتین (محل قرارگیری و الیاف) را توضیح دهد. ۳. مفهوم اسکالپ و لایه‌های آن را شرح دهد. ۴. عضله پس‌سری پیشانی (محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی و عملکرد) را توضیح دهد. ۵. عضله و فاشیای تمپورالیس (گیجگاهی) (محل مبدا و انتها، مسیر، عصب‌دهی و عملکرد) را توضیح دهد. ۶. عصب گلوسوفارینژیال (زبانی حلقی) و شاخه‌های آن (مسیر، شاخه‌ها، نواحی عصب‌دهی و مجاورات) را توصیف کند.	صورت	۹

بسمه تعالی

			۷. عصب اکسسوری (فرعی) و شاخه‌های آن (مسیر، شاخه‌ها، نواحی عصب‌دهی و مجاورات) را توصیف کند. ۸. عصب بویایی را شرح دهد.		
وایت برد، کامپیوتر	سخنرانی	شناختی	دانشجو بتواند: ۱. منشا جنین‌شناختی پیدایش این دستگاه را توضیح دهد. ۲. منشا و مراحل تکاملی اجزای آناتومیک سروگردن از جمله استخوان‌بندی و اجزای مشتق از قوس‌های حلقی و صورت را توضیح دهد. ۳. انواع ناهنجاری‌های ناشی از عدم تکامل درست این دستگاه را توضیح دهد.	جنین‌شناسی سر و گردن	۱۰
مولاژ، وایت برد، کامپیوتر	سخنرانی TBL	روان-حرکتی	دانشجو بتواند روی مولاژ و استخوان جمجمه واقعی: ۱. استخوان‌های جمجمه را شناسایی و نام-گذاری کند. ۲. قسمت‌های استخوان فرونتال (پیشانی) را شناسایی و نام‌گذاری کند. ۳. استخوان اتموئید (پرویزی) و ویژگی‌های مختلف آن را نشان داده و شرح دهد. ۴. مشخصات آناتومیک استخوان اسفنوئید (پروانه‌ای) را نشان دهد. ۵. قسمت‌های مختلف استخوان اکسی پیتال (پس‌سری) را نام‌گذاری و توصیف کند.	آناتومی عملی استخوان جمجمه	۱

بسمه تعالی

			۶. قسمت‌های مختلف استخوان‌های تمپورال (گیجگاهی) را نام‌گذاری کند. ۷. استخوان‌های پاریتال (آهیانه) را توصیف کند. ۸. درزهای بین استخوان‌های جمجمه را نام برده و نشان دهد.		
مولاز، وایت برد، کامپیوتر	سخنرانی TBL	روان-حرکتی	دانشجو بتواند روی مولاز و استخوان جمجمه واقعی: ۱. استخوان‌های صورت را نام ببرد. ۲. اجزای استخوان‌های ماگزایلا را نام برده و نشان دهد. ۳. استخوان‌های صورت را نشان دهد. ۴. قسمت‌های مختلف استخوان پالاتین (کامی) را نام‌گذاری کند. ۵. استخوان اینفریور نازال کونکا (شاخک تحتانی بینی) را شناسایی و توصیف کند. ۶. استخوان لاکریمال (اشکی) را شرح دهد. ۷. استخوان نازال (بینی) را نشان دهد. ۸. استخوان ومر (تیغه بینی) را توصیف کند. ۹. قسمت‌های مختلف استخوان زایگوما (گونه) را نشان دهد. ۱۰. استخوان مندیبل (فک پایینی) را توصیف کند.	آناتومی عملی استخوان جمجمه	۲

بسمه تعالی

			۱۱. استخوان هیوئید (لامی) را نشان داده و شرح دهد.		
۳	آناتومی عملی استخوان جمجمه	دانشجو بتواند روی مولاژ و استخوان جمجمه واقعی: ۱. نماهای جمجمه را (به عنوان یک واحد کل) نام ببرد. ۲. سطوح درون سری و برون سری نمای بالایی یا سقف (کالواریا) جمجمه را توصیف کند. ۳. مشخصات سطوح درون سری و برون سری قاعده جمجمه را توصیف کند. ۴. محدوده حفرات کرانیال قدامی، میانی و خلفی را شرح داده و مشخصات هر کدام از این حفرات را نشان دهد. ۵. نمای جلویی جمجمه را توصیف کرده و حفرات موجود در آن را نشان دهد. ۶. محدوده حفره اوربیت (کاسه چشم) را توصیف کرده و استخوان‌های تشکیل دهنده جداره‌های آن را نشان دهد. ۷. محدوده حفره نازال (بینی) را شرح داده و استخوان‌های تشکیل دهنده دیواره‌ها و تیغه بینی را نشان دهد. ۸. مشخصات نمای خلفی جمجمه (سطوح درون سری و برون سری) را بیان کند.	روان-حرکتی	سخنرانی TBL	مولاژ، وایت برد، کامپیوتر

بسمه تعالی

			۹. استخوان‌های نمای طرفی جمجمه را شناسایی کرده و حفرات موجود در آن را نام‌گذاری کند. ۱۰. محدوده و استخوان‌های تشکیل‌دهنده جداره‌های حفرات تمپورال، اینفراتمپورال و تریگوپالاتین را نام‌گذاری کرده و نشان دهد.		
مولاز، وایت برد، کامپیوتر	سخنرانی TBL	روان-حرکتی	دانشجو بتواند روی مولاز: ۱. حدود گردن، نواحی و مثلث‌های آن را نشان نماید. ۲. مسیر و شاخه‌های وریدهای ژوگولار جلویی و خارجی را نشان دهد. ۳. عضله استرنوکلیدوماستوئید را نشان داده و توضیح دهد. ۴. نحوه تشکیل شبکه عصبی سرویکال (گردنی) را توضیح دهد. ۵. شاخه‌های سطحی و عمقی شبکه عصبی گردنی را نام ببرد و توصیف کند. ۶. غلاف کاروتید و محتویات آن را نشان دهد. ۷. شریان کاروتید مشترک و شاخه‌هایش را نشان دهد. ۸. محل سینوس کاروتید و جسم کاروتید را نشان دهد.	آناتومی عملی گردن	۴

بسمه تعالی

			۹. شریان کاروتید خارجی و شاخه‌هایش را نشان دهد. ۱۰. شریان کاروتید داخلی و شاخه‌هایش را نشان دهد. ۱۱. ورید ژوگولار داخلی و شاخه‌های آن را نشان دهد.		
مولاژ	سخنرانی TBL	روان-حرکتی	دانشجو بتواند روی مولاژ: ۱. عصب واگ را نشان داده و شرح دهد. ۲. زنجیره سمپاتیک گردنی را شرح دهد. ۳. عضلات اسکالن قدامی، میانی و خلفی را نشان داده و توضیح دهد. ۴. شریان سابکلوین و شاخه‌هایش را نشان دهد. ۵. ورید سابکلوین و شاخه‌های تشکیل دهنده آن را نشان دهد. ۶. محدوده اینفراهیوئید را نشان دهد. ۷. عضلات ناحیه اینفراهیوئید را نشان شرح دهد. ۸. محدوده ناحیه سوپراهیوئید را نشان دهد. ۹. عضلات ناحیه سوپراهیوئید را نشان و شرح دهد. ۱۰. گانگلیون ساب مندیبولار (تحت فکی) را نشان داده و الیاف آن را توضیح دهد. ۱۱. عصب هایپوگلو سال را نشان داده و شرح دهد.	آناتومی عملی گردن	۵
مولاژ	سخنرانی TBL	روان-حرکتی	دانشجو بتواند روی مولاژ: ۱. حدود صورت و عضلات پوستی را نشان دهد.	آناتومی عملی صورت	۶

بسمه تعالی

			۲. شاخه‌های عصب فیشیال و شریان تمپورال سطحی را نام برده و شرح دهد. ۳. محدوده حفره اینفراتمپورال را نشان دهد. ۴. عضلات لترال و مدیال تریگوئید را نشان داده و توضیح دهد. ۵. شریان ماگزیلاری و شاخه‌های آن را نشان دهد. ۶. شبکه وریدی تریگوئید را شرح دهد. ۷. عصب تریژمینال و شاخه‌هایش را نشان دهد. ۸. عصب مندیولار و شاخه‌هایش را نشان دهد. ۹. عصب آلوئولار تحتانی و شاخه‌های آن را نشان دهد. ۱۰. گانگلیون اوتیک و ارتباطاتش را نشان دهد. ۱۱. عصب ماگزیلاری و شاخه‌های آن را نشان دهد. ۱۲. گانگلیون تریگوپالاتین و ارتباطاتش را نشان دهد. ۱۳. لایه‌های اسکالپ را نشان دهد. ۱۴. عضله پس‌سری پیشانی را نشان داده و توصیف کند. ۱۵. عضله و فاشیای تمپورالیس را نشان داده و توصیف کند. ۱۶. عصب گلوسوفارینژیال و شاخه‌های آن را نشان دهد. ۱۷. عصب اکسسوری (فرعی) و شاخه‌های آن را نشان دهد.		
--	--	--	--	--	--

بسمه تعالی

			۱۸. عصب بویایی را نشان دهد.		
جسد و میز الکترونیک کالبدنما	سخنرانی	روان-حرکتی	دانشجو بتواند قسمت‌های مختلف گردن شامل نواحی، مثلث‌ها، عضلات، عروق و اعصاب و عناصر سطحی و عمقی را بر روی جسد شرح دهد.	آناتومی عملی گردن	۷
جسد و میز الکترونیک کالبدنما	سخنرانی	روان-حرکتی	دانشجو بتواند قسمت‌های مختلف سر و صورت شامل نواحی، حفرات، عضلات، عروق و اعصاب و عناصر سطحی و عمقی را بر روی جسد شرح دهد.	آناتومی عملی سر و صورت	۸

معرفی منابع درس:

۱. آناتومی سر و گردن تألیف دکتر اکبری و همکاران انتشارات جعفری، چاپ ۱۴۰۲ ۲. آناتومی اسنل ترجمه دکتر عمیدی و همکاران انتشارات حیدری، چاپ ۱۴۰۲ ۳. آناتومی گری برای دانشجویان ترجمه دکتر حسن زاده و همکاران، چاپ ۱۴۰۲ 1402 (ترجمه دکتر غلامرضا حسن زاده و همکاران، انتشارات ابن سینا) 1. Langman's Medical Embryology (Fifteenth Edition)	اصلی
---	------